

Fíggjarligt støðufesti

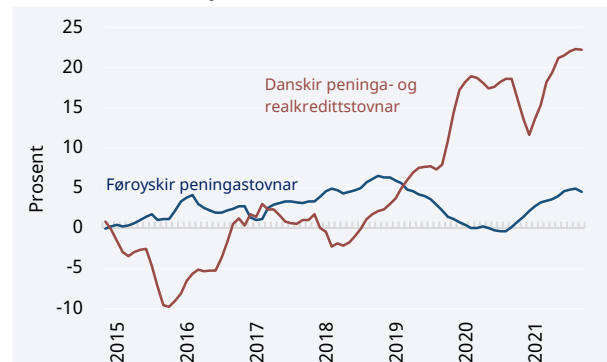
3. ársfjórðing 2021

Vøksturin í útlánnum er eitt vet lægri, enn í øðrum ársfjórðingi; hann er nú 5% hjá føroysku bankunum og 8%, tá ið donsku útlánini verða tald við. Fá húskir hava høgt skuldarlutfall, men summi eru viðkvom yvirfyri rentuhækkingum.

Vøksturin í útlánnum

Í september 2021 vóru útlánini úr føroysku bankunum 16,5 mia. kr. tilsamans í mun til í september 2020, tá tey vóru 15,7 mia. kr. Útlánini eru sostatt økt við 5% ella umleið 800 mió. kr., sí mynd 1. Vøksturin í útlánunum er eitt lítið vet lægri, enn í øðrum ársfjórðingi, tá hann var 5,8% hjá føroysku bankunum.

Mynd 1. Útlánsvøkstur

Kelda: Landsbanki Føroya. Viðm.: Ársvøkstur í útlánnum frá føroyskum og donskum peninga- og realkredittstovnum til føroyskar kundar, 3 mðr. glíðandi miðal. Millumbanka útlán eru ikki íroknaði.

Meginparturin av vøksrinum í útlánnum stavar frá øktum útlánnum til vinnuna, og tað eru serliga innan tænaðstuvinnurnar flutning-, handil-, gisti- og matstovuvinnu, og fastogn, at útlánsvøksturin er høgur. Til tænaðstuvinnuna sum heild eru útlánini økt úr 4,5 mia. kr. í september 2020 til 5 mia. kr. í september 2021, tað vil siga við 500 mió. kr. ella við 11%¹.

Ikki sæst líka stórus vøkstur í útlánunum til framleiðsluvinnurnar í sama tíðarskeiði; vøksturin er 4%. Útlánini til framleiðsluvinnurnar vóru í september 2021 1,7 mia. kr. tilsamans og her er

¹ Dømi um stórar íløgur, sum eru gjørdar í tænaðstuvinnuni, er bygging av tveimum nýggjum gistihúsum og umvæling av Norrønu.

tað serliga til bygging og elveiting, at útlánini eru økt.

Í almenna geiranum eru útlánini somuleiðis økt, og tað eru serliga kommunurnar, sum toga útlánsvøksturin upp. Útlánini eru økt við 181 mió. kr. í september 2021 í mun til sama mánað árið fyrri ella 17%, og vóru góðar 1,2 mia. kr. í september 2021.

Úr donsku peninga- og realkredittstovnunum eru útlánini til føroyskar kundar økt úr nærum 3,6 mia. kr. í september 2020 til 4,4 mia. kr. september 2021, ella umleið 800 mió. kr., ið er ein vøkstur á 22% (sí mynd 1).

Nógv tann størsti parturin av útlánunum frá donsku fíggjarstovnunum eru sethúsálán frá realkredittstovnum til føroysk húsarhald. Tey, sum hava realkredittlán, velja í stóran mun lán við fastari rentu og við avdráttum, heldur enn við stuttari rentu og uttan avdráttir.

Samlaðu útlánini úr føroysku og donsku peninga- og realkredittstovnunum eru vaksin næstan 1,6 mia. kr. í tíðarskeiðinum september 2020 til september 2021. Vøksturin í útlánunum til føroyskar kundar er tilsamans 8%, tá útlánini frá donsku fíggjarstovnunum verða tikin við.

Innlánini hækka framvegis

Innlánini eru økt við nærum 600 mió. kr. ella við 3,4% í føroysku bankunum frá føroyskum kundum í tíðarskeiðinum september 2020 til september 2021. Innlánini vóru 17,8 mia. kr. tilsamans í september 2021.

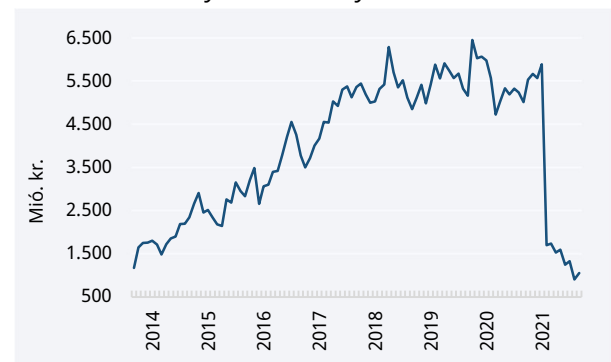
Innlánini hjá húsarhaldunum² vóru 12,3 mia. kr. í september 2021 og eru økt við 2,4% í mun til september 2020. Innlánini hjá vinnuni³ vóru 4,3 mia. kr. september 2021 og eru økt við 11,2% í mun til september árið fyrri.

² Húsarhald íroknað NPISH. Húsarhald eru løntakarar og pensjónistar vm. og sjálvstøðugt vinnurekandi. NPISH merkir non-profit felagsskapir so sum ítróttarfeløg og líknandi.

Innlánsyvirskotið er lækkað

Innlánsyvirskotið hjá føroysku peningastovnunum var næstan 1,1 mia. kr. í september 2021. Innlánsyvirskotið eru innlán hjá føroysku peningastovnunum íroknað útlendskar deildir, frátrekt útlán hjá somu. Innlánsyvirskotið var til samanbering 5 mia. kr. í september 2020, men innlánsyvirskotið er síðani fallið nógv, serliga aftaná søluna av donsku deildini hjá BankNordik í februar í ár. Eisini er innlánsyvirskotið fallið síðani februar í ár við umleið 600 mió. kr.

Mynd 2. Innlánsyvirskot

Kelda: Landsbanki Føroya. Innlánsyvirskot í føroyskum peningastovnum íroknað útlendskar deildir hjá BankNordik. Millumbanka inn- og útlán eru ikki íroknaði.

Húsarhaldini eiga meginpartin av innlánsyvirskotinum í føroysku peningastovnunum; tað er økt frá 3,2 mia. kr. í september 2020 til 3,4 mia. kr. september 2021, ella við 5%. Vinnan hevur størri útlán enn innlán, og hevði í september 2021 eitt innlánsundirskot á 1,7 mia. kr. Innlánsundirskotið hjá vinnuni var 1,8 mia. kr. í september 2020.

Eins og vinnan hevur almenni geirin størri útlán enn innlán, og kommunurnar eiga meginpartin av samlaða innlánsundirskotinum hjá almenna geiranum. Innlánsundirskotið hjá kommununum var 1 mia. kr. í september 2021 og er blivið 200

³ Vinnan merkir ikki-fíggjarlig feløg.

mió. kr. stórri, ella økt við 26% síðani september í fjør, tá tað var -830 mió. kr.

Samanumtøka um útlán og innlán

Útlánini til føroyskar kundar eru tilsamans vaksin við næstan 1,6 mia. kr. frá september 2020 til september 2021, har helvtin er úr føroysku peningastovnunum og hin helvtin úr donskum fíggjarstovnum. Væksturin í útlánunum er 5% hjá føroysku bankunum í september 2021 í mun til sama mánað í fjør og 8% um donsku útlánini til føroyskar kundar verða tald við. Væksturin í útlánunum er tí eitt lítið vet lægri, enn í øðrum ársfjórðingi, tá hann var 5,8% hjá føroysku bankunum og 8,2% tá danskir fíggjarstovnar vóru íroknaðir. Tað eru serliga tænavinnurnar og kommunurnar, sum hava økt um lántøkuna í føroysku bankunum í tíðarskeiðinum september 2020 til september 2021. Innlánini í føroysku peningastovnunum eru eisini økt í sama tíðarskeiði, bæði hjá húsarhaldum og vinnu, tó ikki líka nógv, sum útlánini, og tí fellur innlánsyvirskotið.

Ogn og skuld hjá húskjum

Samlað ogn minus skuld

Landsbanki Føroya hevur dagført uppgerðina av ogn og skuld hjá føroyskum húskjumⁱ til árið 2019. Hetta verður gjørt fyri at kanna, hvussu skuldarbundin føroysk húskir eru í mun til sína inntøku, og hvussu stór samlaða ognin og skuldin hjá føroyingum er samanborið við onnur lond.

Samlaða nettoognin er økt frá at vera 5 ferðir tøku inntøkuna hjá húskjunum í 2018⁴ til 5,2 ferðir tøku inntøkuna í 2019. Broytingin stavar frá eini øking í sethúsaognini, privatú pensjónsuppsparingini og innlánunum í peningastovnunum í 2019 í mun til árið fyri. Samlaða

⁴ Sí Ogn og skuld hjá føroyskum húskjum, desember 2020, Landsbanki Føroya.

⁵ Uppgjørt er eftir leisti hjá Danmarks Statistik (familiefordelt nettoformue), ið merkir, at tænavinnanna-

skuldin hjá húskjunum er eisini økt, men ikki líka nógv sum samlaðu ognirnar, og tí sæst ein vøkstur í nettoognini í 2019 í mun til árið fyri.

Av fíggjarligum ognum eiga føroysk húskir fyri nærum 27 mia. kr. tilsamans í 2019. Umleið 9,5 mia. kr. standa sum innlán og umleið 1 mia. kr. á depotkonti í føroyskum peningastovnum. Umleið 5 mia. kr. standa í útlenskum peningastovnum sum innlán ella á depotkonti. Av hesum standa nærum 200 mió. kr. á konto í donskum peningastovnumⁱⁱ.

Umframt fíggjarligar ognir í peningastovnum eiga føroyingar privata eftirlønarsparing fyri 11 mia. kr. í 2019ⁱⁱⁱ, ið svarar til umleið helvtina av BTÚ í 2019⁵. Afturat fíggjarligu ognum eiga føroyingar realar ognir, sum eru sethús, bilar og bátar, fyri eitt samlað virði á umleið 30 mia. kr. tilsamans í 2019^{iv}.

Føroysk húskir hava skuld fyri tilsamans 12 mia. kr. í 2019^v. Umleið 9 mia. kr. eru lán í føroyskum peningastovnum, og nærum 3 mia. kr. eru lán í donskum realkredittstovnum. Meginparturin av skuldini hjá føroyskum húskjum er sethúsálan, og síðani er ein minni partur lán til bil og ymiskt annað. Afturat skuld í peningastovnum, hava føroyingar skuld á umleið 75 mió. kr. í 2019 til útlenskánveitara vegna keyp av bili umvegis eina føroyska bilasølu. Eisini ber til at lána frá útlenskum lánveitarum gjøgnum summar føroyskar handlar; eitt nú handlar, sum selja húsbúnað, men hetta hevur Landsbankin ikki tól fyri, og hesar upphæddir eru mettar at vera lutfalsliga smáar.

Tá samlaða skuldin verður trekt frá samlaðu ognini, eiga føroysk húskir í 2019 eina nettoogn á nærum 45 mia. kr. Tað svarar til tvær ferðir BTÚ í 2019. Sæð í mun til tøku inntøkuna, er samlaða nettoognin 5,2 ferðir so stór sum tøka inntøkan

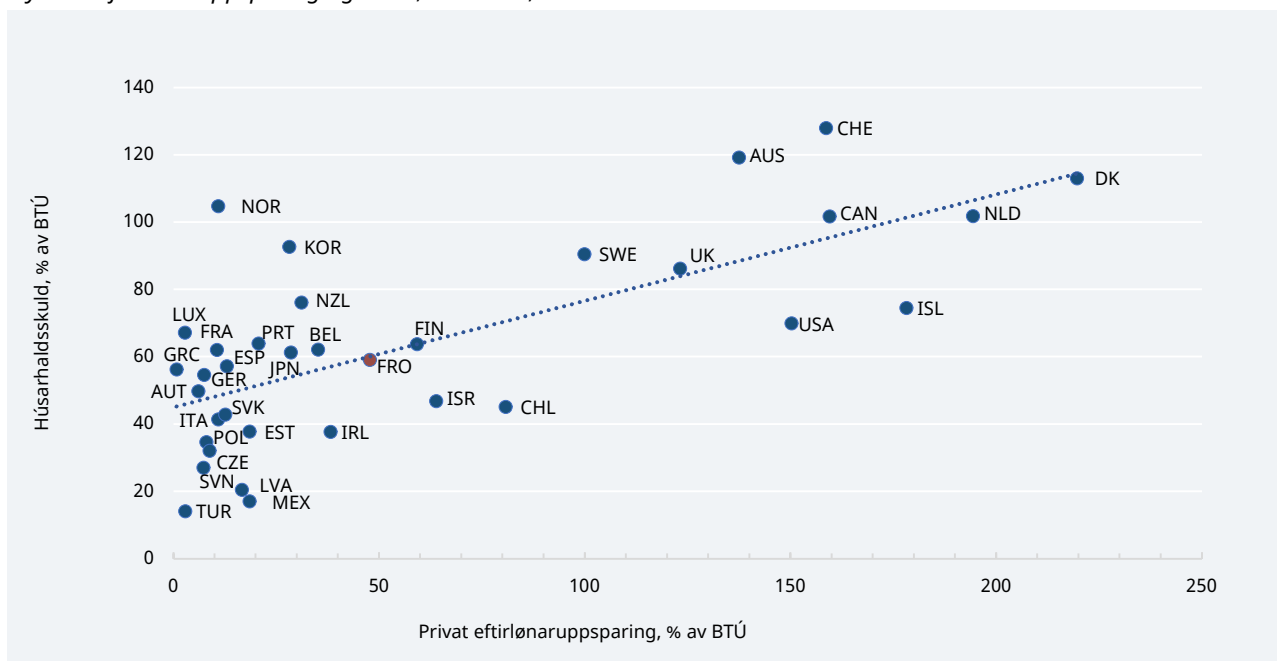
pensjónir eru íroknaðar og hædd er tikið fyri framtíðar skatting (óskattaðar privatar pensjónsuppsparingar innganga sostatt bert við 60%).

hjá føroysku húskjunum í 2019. Til samanbering er nettoognin hjá dønnum í 2019 5,4 ferðir so stór sum tøka inntøkan, og hjá íslendingum 5,6 ferðir tøku inntøkuna^{vi}. Nettoognin er eisini økt hjá dønnum og íslendingum í 2019 í mun til árið fyrri. Í 2018 var nettoognin 5,2 ferðir tøku inntøkuna hjá dønnum og 5,5 ferðir tøku inntøkuna hjá íslendingum.

Eftirløn og skuld í mun til onnur lond

Í mynd 3 niðanfyri er privata eftirlønarpásparringin, sum húsarhaldini eiga, víst saman við húsarhaldsskuldini^{vii}. Bæði tvey eru roknaði í % av BTÚ. Myndin vísir ein positiv samanhang millum stödd av skuld og stödd á privatari eftirlønarpásparring, ið merkir, at í teimum londum, har pensjónspásparringin er stór, er líkt til at húsarhaldsskuldin eisini er stór. Danmark hevur hægstu eftirlønarpásparingina av vístu londunum í myndini; hon er meira enn tvær ferðir stöddina av BTÚ, men dansku húskini hava samstundis eina stóra skuld; hon er omanfyri 100% av BTÚ í 2019.

Mynd 3. Eftirlønarpásparring og skuld, % av BTÚ, 2019

Kelda: OECD, 2019.

⁶ Í mynd 3 er uppgjørt í samsvar við uppgerð hjá OECD. Fyri at gerast samanberligt við OECD lond eru

Føroysku húsarhaldini hava til samanbering eina skuld á 59% av BTÚ, meðan privata eftirlønarpásparringin er 48% av BTÚ í 2019⁶. Í miðal er privata eftirlønarpásparring hjá vístu londunum í myndini 57% av BTÚ í 2019, meðan miðalið fyrri húsarhaldsskuld er 63% av BTÚ í 2019 hjá vístu londunum.

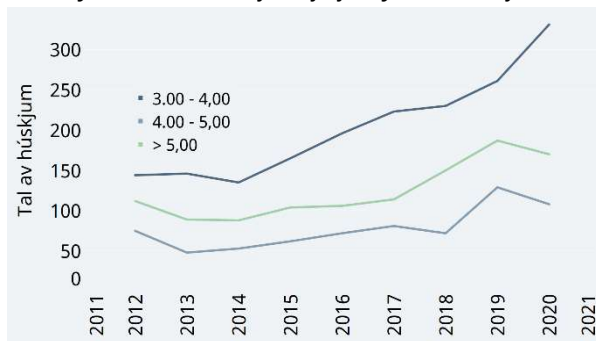
Skuld í mun til inntøku

Í mynd 4 er skuldin hjá føroysku húskjunum mátað í mun til árligu bruttoinntøkuna hjá húskjunum. Hetta mátið verður rópt skuldarlutfall. Vanliga verða húskir viðmælt ikki at skylda meira enn 3,5 ferðir sína árligu inntøku, men í summum førum verða hægri skuldarlutföll loyvd, um útlit eru til, at einstaka húskið fær skuldarlutfallið niðurum 3,5 innan eitt stutt áramál.

Meginparturin av skuldini er sethúsálán, og skuldin er hægst, tá húskini eru í 30-40 ára aldri, tá tey keypa sethús fyrstu ferð.

Burturav teimum tilsamans umleið 18.300 húskjunum í 2020, høvdu umleið 720 húskir eitt skuldarlutfall millum 3 og 4, næstan 270 húskir høvdu eitt skuldarlutfall millum 4 og 5, og næstan 400 húskir høvdu eitt skuldarlutfall omanfyri 5.

Mynd 4. Skuldarlutfall hjá feroyskum húskjum

Kelda: Landsbanki Føroya. Viðm.: myndin vísir lutfallið millum skuld og bruttointøku hjá feroyskum húskjum, uttan mun til stødd av skuld.

Tað vil siga, at umleið 1.400 húskir, ella 7,5% av feroysku húskjunum tilsamans í 2020 høvdu eitt skuldarlutfall omanfyri 3.

Í mynd 4 sæst harafturat, at talið av teimum, ið skylda omanfyri 5 ferðir inntøkuna er lækkað í 2020 í mun til árið fyri. Talið av teimum, ið skylda 4 – 5 ferðir inntøkuna, stendur í stað í mun til árið fyri, meðan tey, ið skylda 3 – 4 ferðir inntøkuna, eru blivin fleiri í 2020 í mun til árið fyri. At tað í 2020 ikki eru líka nógv húskir, sum skylda 5 ferðir inntøkuna, sum árið undan, kann koma av, at hesi hava goldið niður skuld ella fingið hægri inntøku, soleiðis at tey nú eru komin í ein nýggjan bólík við lægri skuldarfalli.

Høgu skuldarlutfallini eru flest í Suðurstreymoy

Tað ber til at hava eitt høgt skuldarlutfall, uttan at skuldin er merkisverd stór í krónum og øyrum. Er inntøkan lág, sum eitt nú hjá einum lesandi, noyðist skuldin ikki at vera serliga stór, áðrenn skuldin er fleirfaldað árligu inntøkuna. Verður ístaðin hugt eftir húskjum, sum hava skuld omanfyri eina ávísa stødd, er talið av teimum við skuldarlutfalli omanfyri 3, tí lægri.

Mynd 5. Skuldarlutfall í og uttanfyri Suðurstreymoy

Kelda: Landsbanki Føroya. Viðm.: myndin vísir lutfallið millum skuld og bruttointøku hjá húskjum, sum skylda meira enn 2 mió. kr. ávikavist í og uttanfyri Suðurstreymoy.

Í mynd 5 er ein lánsupphædd omanfyri 2 mió. kr. valt sum dømi. Húskir, sum skylda meira enn 2 mió. kr. og samstundis hava eitt skuldarlutfall omanfyri 3, eru umleið 610 í tali í 2020, ella umleið 3% av øllum húskjum í Føroyum í 2020.

Talið av húskjum, sum skylda meir enn 2 mió. kr. og hava skuldarlutfall omanfyri 3, eru fleiri í tali í Suðurstreymoy samanborið við húskir, sum bógva aðrastaðni í landinum. Hetta hongur millum annað saman við, at sethúsaprísirnir eru hægri í miðstaðarøkinum. Í Suðurstreymoy eru húskini við skuldarlutfalli yvir 3 umleið 480 í tali, samanborið við restina av landinum, har tey eru umleið 130 í tali, sí mynd 5.

Summi eru viðkvom yvirfyri rentuhækkingum

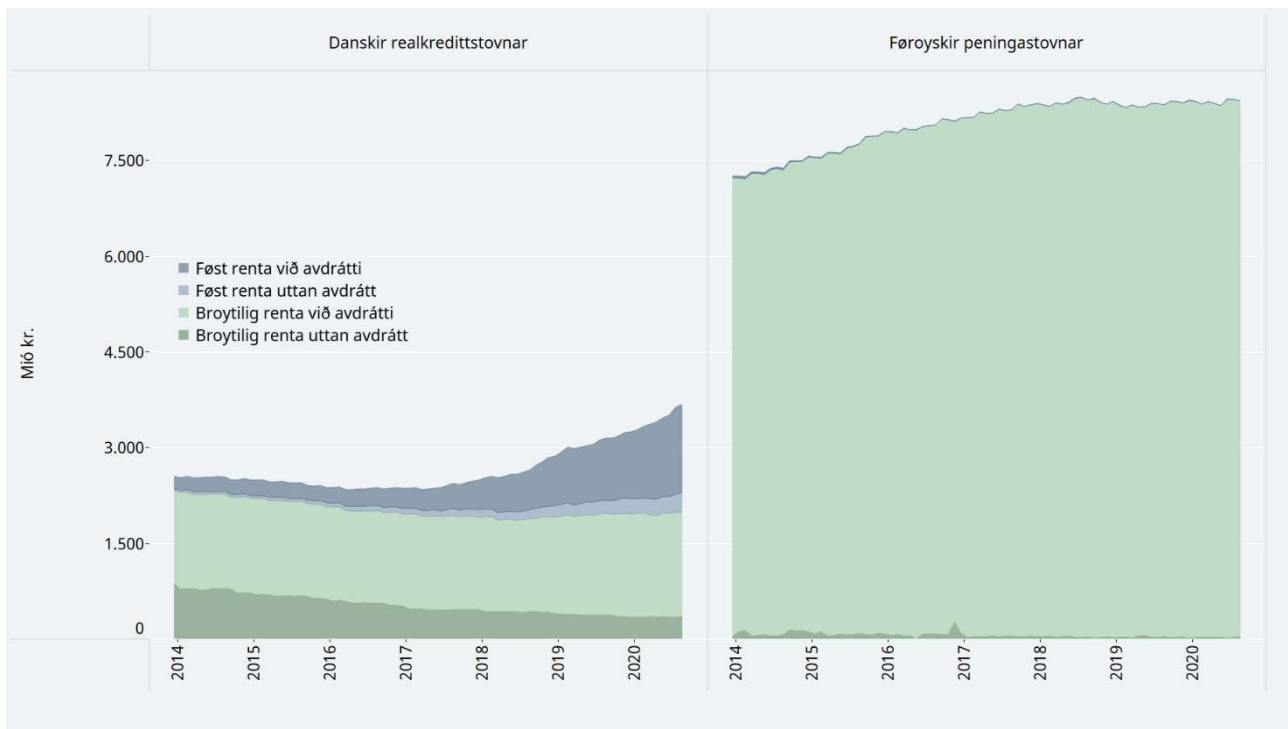
Lækkandi rentustøðið hevur seinastu árin gjørt tað bíligari at lána pening. Nógv húski eiga eini kostnaðarmikil sethús og hava av somu orsök eina stóra skuld.

Er skuldin hjá einstaka húskinum stór, kann tað tó gerast trupult at gjalda rentur og avdráttir, um renturnar hækka ella búskaparliga gongdin vendir, hóast húskið eigur eina virðismikla ogn.

Megna føroysku húskini ikki at gjalda mánaðarligu lámsgjöldini vegna øktum rentu-útreiðslum, kann tað í ringasta føri føra til tap í føroysku peningastovnunum. Eru húskini við stórari skuld nógv í tali, kann tað gerast ein váði fyri fíggjarliga stöðufestið, um tapini eru stór. Eisini kunnu rentuhækkingar hava lækkandi sethúsaprísir við sær, ið fyri summi kann føra til, at virðið á sethúsunum gerst lægri, enn sjálvt skuldin. Hetta merkir, at nettoognin verður negativ.

Sambært greining hjá Nationalbankanum (2021) eru summi húskir serliga viðkvom yvirfyri rentuhækkingum.

Mynd 6. Skuld við og uttan fasta rentu og avdrátt

Kelda: Landsbanki Føroya. Viðm.: Føst renta er renta við rentubindingartíðarskeiði omanfyri 10 ár.

Tað eru húskir við høgum skuldarlutfalli sum hava sethúsalán við broytiligari rentu og/ella hava sethúsalán uttan avdráttir⁷. Húskir við slíkum sethúsalánum koma í størri mun til at nýta ein øktan part av síni tøku inntøku til rentuútreiðslur, tá renturnar hækka.

Økt renta merkir øktar rentuútreiðslur til bæði sethúsalán, billán og onnur nýtslulán. Hækkar rentan við 1 prosentstigi, veksa mánaðarligu rentuútreiðslurnar við umleið 800 kr. um mánaðin fyri hvørja millión krónur, ið ein skyldar. Ymiskt er hvussu hart einstaka húskið verður rakt av eini rentuhækking, men tess størri skuldin er, tess meira vaksa rentuútreiðslurnar og í tess størri mun verður tøka inntøkan skerd.

Umleið 2/3 av skuldini hjá føroysku húskjunum er í føroysku peningastovnunum til broytiliga rentu, sí mynd 6. Hesi verða tískil beinleiðis rakt, um rentan hækkar. Harumframt hefur umleið helvtin av lánunum, sum føroyingar hava í donskum realkredittstovnum, eina broytiliga rentu. Realkredittlánini við broytiligari rentu hava tó ymisk rentubindingartíðarskeið; renturnar liggja fastar í tíðarskeiðum millum ½ til 5 ár, og tískil verða ikki øll húskir við hesum lánunum rakt beinanvegin av eini rentuhækking. Restin av skuldini hjá føroysku húskjunum er realkredittlán til fasta rentu (yvir 10 ára rentubindingartíðarskeið). Tilsamans hava 86% av lánunum hjá føroysku húskjunum eina broytiliga rentu og 92% av lánunum eru við avdráttum (sept. 2021).

Talið av húskjum, ið hava skuld omanfyri 2 mió. kr. og samstundis hava eitt høgt skuldarlutfall, eru sum sagt 610 í tali í 2020. Ikki ber til hjá Landsbankanum at eyðmerkja, hvørt júst hesi

⁷ Bech, Hviid og Mikkelsen (2021): “Measuring household interest-rate sensitivity in Denmark”. Danmarks Nationalbank, nov. 2021.

⁸ Í uppgerðini av føroysku EGS-skuldini er ein lítil óvissa í kommunuskuldini. Orsøkin er, at tað ikki ber til at

húskini við skuld omanfyri 2 mió. kr. samstundis hava lán við broytiligari rentu ella lán uttan avdráttir, men lítið bendir í lètuni á, at húskir við høgum skuldarlutfalli eru ein váði fyri fíggjarliga støðufestið í Føroyum av tí at tey eru fá í tali.

Hóast tað ikki er ein váði fyri peningastovnarnar, at summi húskir hava høgt skuldarlutfall, kann tað tó verða av stórum týðningi fyri einstaka húskið, um mánaðarligu lániútreiðslurnar við eini rentuhækking bráðliga gerast ov stórar.

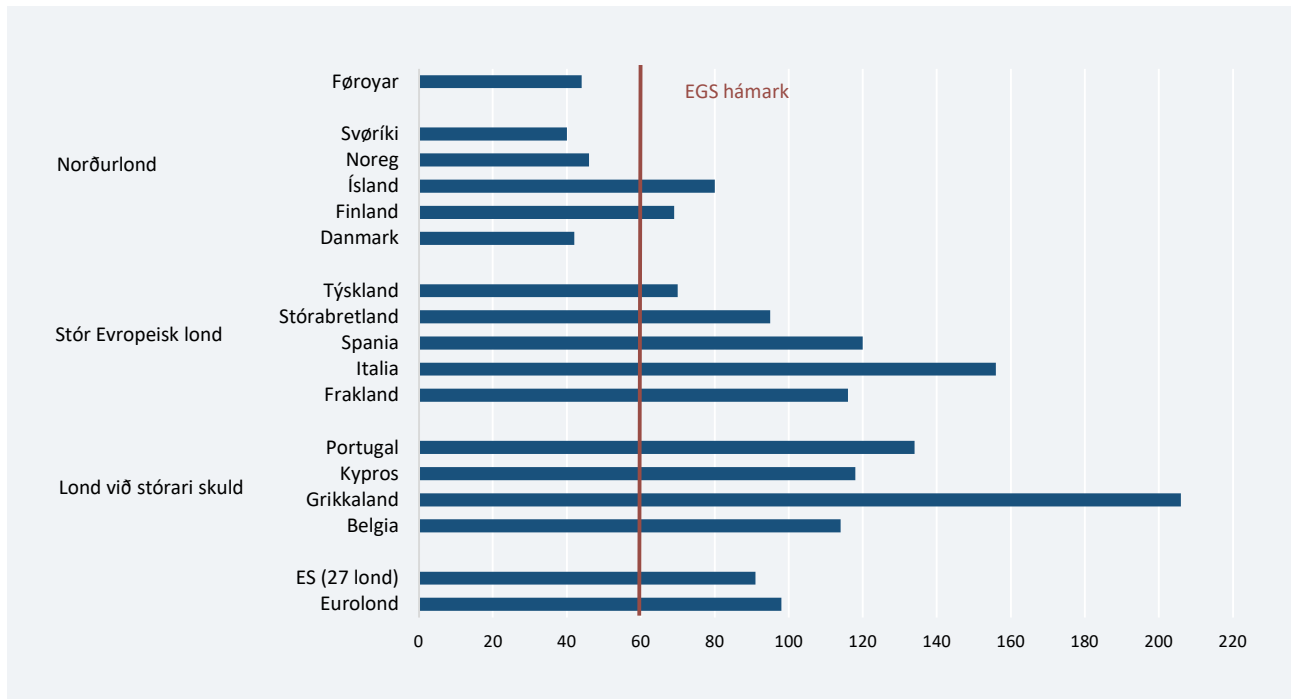
Føroyska EGS-skuldin mett til 35% í 2021

EGS-skuldin hjá Føroyum er um 44% av BTÚ við ársenda 2020, samanborið við 35% við ársenda 2019. Orsøkin til vøksturin er, at landskassin í juni 2020 økti skuldina við 1,6 mia. kr. í sambandi við Covid-19. Landskassin hefur tó í juni 2021 afturgoldið 1,35 mia. kr. av skuldini og metingin er, at EGS-skuldin við ársenda 2021 verður góð 35% av BTÚ⁸.

EGS stendur fyri Evropeiska Gjaldoyra Samstarvið, og EGS skuld er ein háttur at rokna almenna bruttoskuld, ið ger tað møguligt at samanbera skuldarstøði tvørturum lond. Á donskum verður tað rópt ØMU (Økonomisk Monetær Union) og á enskum EMU (Economic and Monetary Union). Almenna skuldin umfatar skuld hjá stjórnarmyndugleikanum, landspartamyndugleikum (regiónum), kommunum og sosialum grunnum. Skuldin hjá almennum fyrirkøsum, sum tað almenna veðheldur fyri, verður eisini roknað við, um so er, at felagið ikki er sjálvberandi og almenni myndugleikin má gjalda vegna veðhaldið.

sundurskilja stuttfreistaða lánskskuld (sum skal teljast við í EGS-skuldina) og stuttfreistaða kreditorskuld (sum ikki skal teljast við). Óvissan er tó í mesta lagi 1% av BTÚ.

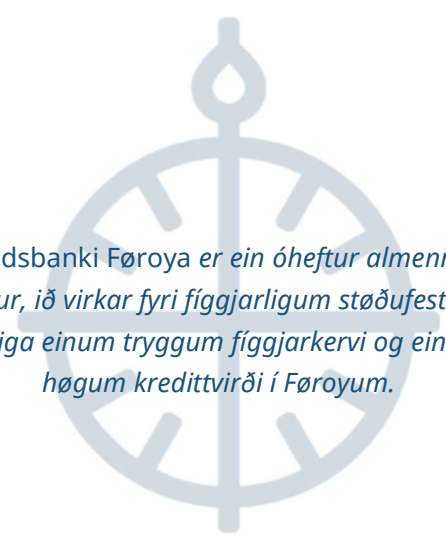
Mynd 7. Almenn bruttoskuld 2020

Kelda: Landsbanki Føroya (Føroyar), tradingeconomics.com (Ísland og Noreg) og Eurostat. Viðm.: Almenn bruttoskuld í ymsum londum 2020, EGS-skuld, almenn fyrisiting og tænastr (almennar fyrirøkur ikki íroknaðar).

Megnar ein almenn fyrirøka, ið hevur skuld, ikki at afturgjalda skuldina við egnum inntøkum, verður skuldin, ella partur av skuldini, roknað við í almennu EGS- skuldina. Tískil er skuldin hjá P/F Eysturoyar- og Sandoyartunlinum roknað við í almennu skuldini hjá Føroyum.

Upprunaliga var hesin háttur nýttur til at vita, um evrulondini hildu seg innanfyri avtalaða hámarkið á 60% av BTÚ. Síðan fóru onnur evropeisk lond at nýta leistin at gera upp skuld, so tey kundu samanbera seg við hini evrulondini, sí mynd 7. Nú verður EGS-leisturin ofta nýttur sum eitt lyklatal, tá samanberingar verða gjørdar um almenna skuld í ymsum londum, eisini hjá londum sum einki hava við ES at gera. Almenna skuldin hjá Føroyum er sum áður nevnt mett til at verða 35% av BTÚ við ársenda 2021.

Landsbanki Føroya er ein óheftur almennur stovnur, ið virkar fyri fíggjarligum stöðufesti, tað vil siga einum tryggum fíggjarkervi og einum høgum kredittvirði í Føroyum.

Notur

ⁱ Í uppgerðini verður hagfrøðiliga hugtakið húskir og ikki húsarhald nýtt. Húskir eru persónar, sum pr. 31. desember í árinum hava sama skrásettan bústað í landsfólkaskránni. Fólk á stovni ella á felagsbýli eru ikki tald við í samlaða talinum av húskjum. Minst ein persónur í húskinum skal hava havt skattskyldu alt árið. Vaksni persónar eru 18 ár ella eldri. Hugtakið húsarhald verður hinvegin nýtt í tjóðarroknskapinum og er skilmarkað sum løntakarar, pensjónistar, sjálvstøðugt vinnurekandi og NPISH (non-profit felagsskapir sum ítróttarfeløg, samkomur og líknandi). Tó finnast tøl fyri innlån í donskum peningastovnum bert fyri húsarhald (MFI-hagtøl) og tá verða húsarhald uttan NPISH nýtt. Tøk inntøka hjá føroysku húskjunum fyri árið 2019 er ein fyribils uppgerð (kelda: Landsbanki Føroya). Lutfallið ogn, skuld og nettoogn í mun til tøkuna inntøkuna, kann tí broytast tá tøkuna inntøkan er endaliga uppgjørd. Uppgerðin av ogn og skuld er gjørd eftir leisti hjá Danmarks Statistik (Familiefordelt nettoformue).

ⁱⁱ Keldur: Landsbanki Føroya, TAKS, Hagstova Føroya, og Føroya Gjaldstova, ultimo 2019. Fíggjarligar ognir eru innlån og virðisbrøv í føroyskum og útlenskum peningastovnum (innlån og depotkonti), eftirlønaruppsparing í føroyskum eftirlønarfelagi ella eftirlønaruppsparing, ið verður umsitin av føroyskum peningastovni, umframt tænastráðgjafarpeningastovnum. AMEG er ikki tald við, tí tað ikki er ein persónlig uppsparing. Umleið 90 prosent av samlaðu eftirlønaruppsparingini hjá føroyskum húskjum stendur í føroyskum eftirlønarfeløgum ella verður umsitin umvegis ein føroyskan peningastov, meðan 10 prosent stendur í donskum eftirlønarfeløgum. Upplýsingar um eftirlønaruppsparingar hjá føroyingum í donskum eftirlønarfeløgum, eru frá Hagstovu Føroya, uppgjørd ultimo 2019 (Gjaldsjavnin).

Ognarviðurskipti viðvíkjandi óskrásettum virðisbrøvum finnast enn ikki fyri einstaklingar, og vera tiskil ikki tald við í uppgerðini av ogn og skuld hjá húskjum. Skrásett virðisbrøv sum føroyskir peningastovnar umsita, eru tald við. Landsbanki Føroya hevur upplýsingar um innlån og depotkonti hjá føroyingum, herundir skrásett virðisbrøv, í nógvum, men ikki øllum útlenskum peningastovnum. Onkur skrásett virðisbrøv hjá føroyingum kunnu vera umsitin av útlenskum peningastovnum, ið ikki hava latið upplýsingar hesum viðvíkjandi. Virðisbrøv skrásett í eini útlenskari virðisbrøvaskrásetingarstovu, eru ikki við. Samlaða ognin hjá føroyingum kann tiskil vera undirmerkt.

ⁱⁱⁱ Uppgerðin av ogn og skuld er gjørd eftir leisti hjá Danmarks Statistik (Familiefordelt nettoformue), og í hesi uppgerð eru tænastráðgjafarpeningastovnar íroknaðar føroysku eftirlønaruppsparingunum. Harafturat verður hædd tikið fyri skatting av pensjónunum. Tað merkir at føroysku eftirlønaruppsparingarnar, sum ikki eru forskattaðar, innganga við 60%. Eftirlønaruppsparingin hjá dønum inngongur

somuleiðis í donsku uppgerðini við 60% tí hon verður skattað við 40% við útgjald. Íslenska pensjónsuppsparingin inngongur við 70%, tí hon verður skattað við 30% við útgjald. Tøl fyri privata eftirlønaruppsparing eru trupul at samanbera tvørturum lond, tí tey kunnu vera ymiskt uppgjørd. Danir telja til dømis tað, sum verður rópt ATP við í donsku uppgerðini, ið kann samanberast við føroyska AMEG. Uppsparingin í AMEG verður ikki tald við í samlaðu eftirlønaruppsparingina hjá føroyskum húskjum, tí AMEG ikki er ein persónlig uppsparing. Í danska ATP fáa tey, sum hava galdið inn, sína egna uppsparing útgaldið. Í AMEG eigur eingin persónur eina ávísu upphædd, og tí verður eginognin hjá AMEG ikki tald við sum ein persónlig eftirlønaruppsparing hjá føroysku húskjunum.

^{iv} Keldur: Føroysku peningastovnarnir, Trygd, Betri Trygging, teygjan.fo, Akstova Føroya og egnastráðgjafar, ultimo 2019. Samlaða virðið á sethúsum hjá føroyskum húskjum er roknað í einum myndli hjá føroysku peningastovnunum. Samlaða virðið á bilum hjá føroyskum húskjum er mett út frá fakturavirðinum á øllum akførum hjá privatpersónum. Mett verður, at fakturavirðið svarar til 40% av söluvirðinum. Virðið á bilunum er avskrivað við 20% árliga eftir aldri á bilunum. Samlaða virðið á bátum hjá føroyskum húskjum er mett út frá hvussu nógv smábátar hjá privatfólki eru tryggjaðir fyri hjá føroysku tryggingarfeløgum. Umleið 60% av samlaða talinum av skrásettum smábátum eru tryggjaðir, virðið á restini av smábátunum er mett. Tøl fyri virðir á sethúsum, bilum og bátum eru heft við óvissu.

^v Kelda: Landsbanki Føroya, TAKS og føroyskar bilasølu. Ultimo 2019. Skuld er bruttoskuld í føroyskum og donskum peninga- og realkreditstovnum, umframt øðrum føroyskum almennum fíggjarstovnum, har føroyingar, búsitandi í Føroyum, kunnu hava skuld, eitt nú Búnaðargrunnurin, Húsálagsgrunnurin og føroysk lestrarlån. Skuld í øðrum útlenskum fíggjarstovnum, enn donskum, eru ikki tald við. Lán í øðrum útlenskum fíggjarstovnum, enn donskum peninga- ella realkreditstovnum (td. útlensk lestrarlån) eru ikki tald við. Útlensk billán tikin umvegis eina føroyska bilasølu eru tald við.

^{vi} Dansk tøl eru frá Familiefordelt nettoformue og Disponibel indkomst, Danmarks Statistik (2019) og íslensk tøl eru frá Liabilities, assets and net worth of individuals by family type, age and residence, Hagstofa Íslands (2019).

^{vii} Í myndini av eftirlønaruppsparing og húsarhaldsskuld í % av BTÚ fyri 2019, verða privatu eftirlønaruppsparingarnar samanbornar við teimum hjá OECD londum. Í OECD uppgerðini innganga allar eftirlønaruppsparingar við fullari upphædd (tað vil siga hædd verður ikki tikið fyri skatting av pensjónum), og harafturat eru føroysku tænastráðgjafarpeningastovnar ikki taldar við, soleiðis at uppgerðin er samanberilig við tí hjá OECD.